

Darbsemināra nosaukums:

Mērķauditorija:

Kopsavilkums:

Mērķi:

Prasmes, kompetences, izturēšanās:

Darbseminārā izmantotie prezentācijas veidi (izvēlieties visus, kas piemēroti):

Nepieciešamie materiāli un resursi:

Izdales materiāli un papildus piezīmes

Kā attīstīt radošo domāšanu

Pieaugušie un jaunieši – iedzīvotāji (lietotāji un, ja iespējams, bibliotēkas nelietotāji) – maksimāli 20 cilvēki

Šī darbsemināra scenārijs ir aktivitāte, kas izstrādāta vietējiem iedzīvotājiem – gan lietotājiem, gan bibliotēkas nelietotājiem, kas vēlas uzlabot savas radošās domāšanas prasmes.

Darbseminārs piedāvā vingrinājums, kas vērsti uz domāšanas plūsmas, elastības un oriģinalitātes attīstību. Scenārijs izmantojams arī kā iedvesmas avots radošās domāšanas darbsemināru vadītājiem, īpaši kā iedvesmas avots savu ieteicamo vingrinājumu versiju izstrādei.

Radošā domāšana ir prasme, kuru iespējams attīstīt un iemācīties. Šis darbseminārs piedāvā vadlīnijas kā praktizēt radošo domāšanu pašam un iemācīt šo prasmi citiem.

Semināra laikā dalībnieki iepazīsies ar radošuma ideju, uzzinās, kas ir radošā domāšana, kas nepieciešams, lai veicinātu radošumu, un kādā veidā radošo domāšanu iespējams praktizēt.

Šis darbseminārs palīdzēs attīstīt prasmes, kas nepieciešamas, lai domātu radoši. Semināra dalībnieki:

- Iemācīsies, kā ģenerēt jaunas idejas,
- Trenēsies ģenerēt dažādas idejas,
- Apgūs, kā ģenerēt jaunas, oriģinālas idejas,
- Uzlabos iztēli un vizualizācijas prasmes,
- Apgūs, kā turpināt attīstīt citu radītas idejas.

Dalība darbseminārā palīdzēs dalībniekiem attīstīt kompetenci (gan zināšanas, gan prasmes) radošuma un radošās domāšanas jomās. Iespējams, ka kādam tas palīdzēs kļūt pārliecinātākam par sevi un veicinās pozitīvu attieksmi pret turpmāko personīgo un profesionālo dzīvi un pašattīstību.

- Vizuālā prezentācija,
- Individuālais darbs,
- Darbs mazajās grupās,
- Prāta vētras (prātvētrošanas) sesijas.

- Prezentācijas slaidi – PowerPoint or PDF (lai palīdzētu semināra vadītājam izklāstīt galvenos tematus, ieteikumus un instrukcijas grupu aktivitātēm),
- Papīra tāfele ar statīvu (*flip chart*), flomasteri, *post-it* līmlapīņas,
- Īpašs apmācību telpas iekārtojums (mazo grupu darbam),
- Ērta vide.

Izdales materiāli ar instrukcijām un uzdevumu aprakstiem

(dalībniekiem):

Papildus resursi, piem.,
definīcijas, saites un
tiešsaistes resursiem,
projekta mācību
materiāli u.c.
(bibliotekāriem)
Riski un iespējamās
barjeras

Izglītojošie materiāli par Radošumu bibliotēkā un Dizaina domāšanu bibliotēkā

A revolutionary new way to become more creative -
<https://www.christianbyrge.com/>

(Jauni revolucionāri veidi, kā kļūt radošākam / angļu valodā)
Iespējams, ka cilvēkiem būs dažāda izcelsme, prasmes un pieredze. Daži var būt kautrīgi vai tiem var būt grūti iekļauties sociālajās aktivitātēs vai izteikties publiski. Ir svarīgi sākt ar iesildīšanās aktivitāti, lai palīdzētu cilvēkiem atvērties un atslābināties. Īpaši svarīgi tas ir tad, ja dalībnieki nepazīst viens otru pārāk labi vai tiekas pirmo reizi. Grupās jāapvieno dažādi cilvēki, bet vadītājam jāiedrošina ikviens piedalīties un iesaistīties darbsemināra aktivitātēs.

Semināra darba kārtības paraugs

120 minūtēm

Laiks	Aktivitāte	Nepieciešamie materiāli
10 min	Sagaidīšana un atklāšana Iepazīstināšana ar vadītāju, vispārīga informācija par semināra tematu un semināru	Prezentācija par tematu (radošums) un semināru – īsa definīcija, radošai personai raksturīgo īpašību apraksts, radošuma ieguvumi. Prezentācijā var iekļaut virkni radošo risinājumu no dažādām darba un dzīves sfērām.
15 min	"Iepazīsimies" - "Ledlauža" (ice-breaker) spēle Šī aktivitāte palīdzēs dalībniekiem labāk iepazīt vienu otru. Papildus tam tā nodrošinās radošu iesildīšanos pirms galvenajām aktivitātēm. Dalībniekiem tiek izsniegtas mazas lapiņas un pildspalvas. Viņiem jāsadala lapas četrās daļās (piemēram, pa vidu uzzīmējot horizontālu un vertikālu līniju). Katrā daļā viņi uzraksta atbildi uz šādiem jautājumiem: <ul style="list-style-type: none"> - Kāds ir Tavs mīļākais brīvā laika pavadīšanas veids? - Ja Tu varētu ceļot uz jebkuru vietu pasaulē, kur Tu dotos? - Kāds ir Tavs mīļākais stāsts (grāmata, filma, pasaka utt.)? - Ja Tu varētu darīt jebko, ko Tu darītu (kas Tu būtu, kāds ir Tavs sapņu darbs)? Pēc tam dalībnieki iepazīstina ar sevi (nosauc savu vārdu) un skaļi pa vienai nolasa savas atbildes kopējai grupai.	

25 min	<p>Pirmā aktivitāte. Individuālais darbs</p> <p>Pirmais uzdevums: Plūsmas (<i>Fluency</i>) apgūšanas vingrinājumi</p> <p>Dalībnieki strādā individuāli un mēģina ģenerēt pēc iespējas vairāk ideju, izmantojot parauga vingrinājumus (skatīt zemāk) un savas pierakstot idejas uz papīra lapas.</p> <p>Otrais uzdevums: Elastības (<i>Flexibility</i>) apgūšanas vingrinājumi</p> <p>Dalībnieki strādā individuāli un mēģina ģenerēt pēc iespējas vairāk ideju, izmantojot parauga vingrinājumus (skatīt zemāk) un savas pierakstot idejas uz papīra lapas.</p> <p>Trešais uzdevums: Oriģinalitātes (<i>Originality</i>) apgūšanas vingrinājumi</p> <p>Dalībnieki strādā individuāli un mēģina ģenerēt pēc iespējas vairāk ideju, izmantojot parauga vingrinājumus (skatīt zemāk) un savas pierakstot idejas uz papīra lapas.</p> <p>Ceturtais uzdevums: Vizualizācijas un iztēles attīstīšanas vingrinājumi</p> <p>Dalībnieki strādā individuāli un mēģina ģenerēt pēc iespējas vairāk ideju, izmantojot parauga vingrinājumus (skatīt zemāk) un savas pierakstot idejas uz papīra lapas.</p> <p>Pārtraukums (15 min)</p>	<p>Individuālā darba instrukcijas</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivitāšu laikā nebūs pārtraukumu (izņemot, ja absolūti nepieciešams),• Pulksteņi, mobilie telefoni vai datoru apmācību laikā netiek izmantoti (izņemot, ja absolūti nepieciešams),• Novērotāji un garāmgājēji netraucēs,• Katrs pats sameklē sev vietu, kur viņš var darboties netraucēti,• Katram uzdevuma veikšanai jāvelta vismaz piecas minūtes,• Jebkura ideja ir laba ideja – vismaz kā mentāls pakāpiens turpmāko ideju radīšanai un attīstīšanai,• Pirms uzdevums sākšanas uzmanīgi izlasiet aprakstu,• Dariet visu, lai izbaudītu apmācības.
15 min	<p>Pārtraukums</p>	
45 min	<p>Otrā aktivitāte. Grupu darbs</p> <p>Dalībnieki sadalās četrās mazās grupās (sadalīšanai grupās var izmantot jebkādu metodi) un katras grupas dalībnieki sēž kopā pie viena galda.</p> <p>Katra grupa diskutē par individuālā</p>	

darba rezultātiem. Grupas dalībnieki salīdzina savas idejas un analizē tās, ņemot vērā:

- Cik daudz ideju viņi ir ģenerējuši,
- Kā idejas atšķiras un kāda ir to oriģinalitāte,
- Kā viņi varētu šīs idejas izmantot savā personīgajā un profesionālajā darbā, un bibliotēkā.

Mērķis: pārliecināt par idejām un attīstīt tās tālāk.

(Idejas radošās domāšanas vingrinājumiem aizgūtas no Kristiana Birges (*Christian Byrge*) mājas lapas: www.christianbyrge.com)

10 min Noslēgums (pārdomas + semināra noslēgšana)

IZDALES MATERIĀLI – APRAKSTI, INSTRUKCIJAS UN VINGRINĀJUMI

Plūsmas apgūšanas vingrinājumi

Viena no radošās domāšanas īpašībām ir plūstoša domāšana. Plūsma ir spēja radīt daudz ideju, piemēram, jaunus problēmrisinājumus. Tā ļauj nodrošināt nepārtrauktu domāšanas procesu, lai ideju ģenerēšana nepārtrauktos. Plūsmas līmenis ir atkarīgs no vispārīgo zināšanu līmeņa, kā arī no tā, cik ātri cilvēks spēj identificēt un piekļūt vērtīgai informācijai savā atmiņā. Lai radītu idejas lielā daudzumā, ir lietderīgi, ja cilvēkam piemīt plašas zināšanas daudzās sfērās, kā arī viņam vai viņai ir pastāvīgi "atvērts" prāts.

Instrukcijas:

- Nesalīdziniet savas idejas ar citu cilvēku idejām;
- Pieņemiet visas idejas, kas ienāk prātā (tai skaitā pašas neprātīgākās un fantastiskākās idejas);
- Pierakstiet idejas uz papīra;
- Pielieciet papildus pūles tajā brīdī, kad šķiet, ka ir neiespējami ģenerēt vēl vairāk ideju;
- Nedomājiet par ideju ieviešanas ierobežojumiem.

Pirmais uzdevums:

Iedomājieties, ka jums ir **plastmasas pudele**. Mēģiniet izdomāt pēc iespējas vairāk ideju, kā jūs to varētu izmantot. Iedvesmojieties no tā, *kā jūs izmantojiet avīzi, krēslu, galdu, karoti utt.* Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- *piltuve*
- *vāze*
- ...

Otrais uzdevums:

Iedomājieties, ka jūs esat atbildīgs par **bibliotēkas elektroniskā kataloga attīstību**.

Mēģiniet izdomāt pēc iespējas vairāk ideju, kā jūs varētu katalogu uzlabot.

Iedvesmojieties no tā, kā jūs izmantojiet *i-banku, e-veikalu utt.* Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- *Elektroniskais katalogs nodrošina piekļuvi pilnteksta grāmatām.*
- *Elektroniskais katalogs darbojas uz visām mobilajām iekārtām.*
-

Semināra vadītājs var izdomāt savus uzdevumus domāšanas plūsmas attīstības vingrinājumiem.

Elastības apgūšanas vingrinājumi

Elastība ir spēja attīstīt idejas, kas ir ļoti dažādas. Domāt elastīgi ir vieglāk, ja cilvēks maina perspektīvas un mēģina izprast situāciju no cita skatupunkta. Lai ģenerētu dažādas (atšķirīgas) idejas, ir labi būt "atvērtam" attiecībā pret dažādām situācijām, cilvēkiem, viedokļiem, uzskatiem utt.

Instrukcijas:

- *Pielieciet pūles, lai izprastu situāciju, objektu vai personu; mēģiniet paskatīties uz tiem no citas puses, no jaunas un atšķirīgas perspektīvas;*
- *Nepārtrauciet mainīt perspektīvu; domāšanas virziena maiņa bieži noved pie jaunas izpratnes.*

Pirmais uzdevums:

Iedomājieties, ka jūs esiet dizaineris mašīnu fabrikā un jūsu uzdevums ir uzlabot **jaunu mašīnas modeli, lai padarītu to draudzīgāku vecāka gada gājuma cilvēkiem**. Mēģiniet izdomāt visdažādākās idejas, kā uzlabot mašīnu, skatoties uz problēmu no dažādiem skatupunktiem (perspektīvām). Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- *Mašīnas aprīkojumā ietilpst iekārtas, kas monitorē autovadītāja veselību (piemēram, asinsspiedienu utt.),*
- *Mašīnas vējstikls var piemēroties autovadītāja redzes stāvoklim,*
-

Otrais uzdevums:

Iedomājieties, ka jums ir jāuzlabo bibliotēkas telpas, lai padarītu tās mājīgākas. Mēģiniet izdomāt visdažādākās idejas, kā nodrošināt mājīgumu bibliotēkā, skatoties uz problēmu no dažādiem skatupunktiem (perspektīvām). Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- *Bibliotēka piedāvā telpu, kur pagatavot tēju vai kafiju un pasēdēt ar grāmatu un karsto dzērienu,*
- *Bibliotēkā ir stūrītis ar mīkstu, ērtu paklāju uz grīdas, kur jūs variet atlaisties, pamedītēt vai pasnaust.*
-

Semināra vadītājs var izdomāt savus uzdevumus domāšanas elastības attīstības vingrinājumiem.

Oriģinalitātes apgūšanas vingrinājumi

Domāšanas oriģinalitāte ļauj radīt jaunas, oriģinālas idejas. Tā ir spēja apšaubīt un izaicināt fundamentālus priekšstatus. Lai spētu oriģināli domāt, nepieciešams "atvērts" prāts, lai saskatītu unikalitāti un lietderību jaunos objektos un situācijās.

Instrukcijas:

- Pielieciet pūles, lai radītu idejas, par kurām lielākā daļa cilvēku varētu neiedomāties;
- Ieviesiet situācijā vai problēmā provokatīvus elementus;
- Mēģiniet "spēlēties" ar jocīgām, fantastiskām idejām – tās bieži funkcionē kā pakāpiens uz jaunām, pārsteidzošām idejām.

Pirmais uzdevums:

Iedomājieties, ka cilvēkiem ir trīs kājas (vai rokas). Mēģiniet izdomāt pēc iespējas vairāk ideju, kas varētu notikt ar pasauli, ja cilvēkiem būtu 3 kājas (vai rokas). Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- Cilvēki varētu izmantot trešo kāju kā propelleri.
- Mājās ir īpaši konteineri kurpju uzglabāšanai.
- ...

Otrais uzdevums:

Iedomājieties, ka jums ir **vecs kartiņu katalogs, kas vairs netiek izmantots**. Mēģiniet izdomāt pēc iespējas vairāk ideju, ko jūs varētu ar to iesākt. Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- Kartiņu kataloga atvilknes varētu tikt izmantotas, lai tur novietotu telpaugus un ziedus, izveidojot mini dārzu.
- Atvilknes varētu izmantot, lai uzglabātu sīkasiekārtas, detaļas un citas lietas, kas tiek izmantotas bibliotēkas radošajās aktivitātēs.
- ...

Semināra vadītājs var izdomāt savus uzdevumus domāšanas oriģinalitātes attīstības vingrinājumiem

Vizualizācijas un iztēles attīstīšanas vingrinājumi

Vizualizācija un iztēle ir spējas iedomāties situāciju, kas nekad nav notikusi vai varētu nekad nenotikt. Tai skaitā situācijā varētu parādīties jauni elementi vai objekti. Lai spētu vizualizēt un iztēloties, nepieciešams "atvērts" prāts attiecībā uz domāšanas procesu, kam trūkst loģikas un cēloņsakarības.

Instrukcijas:

- Pielieciet pūles, lai ierosinātu fantāziju,
- Ģenerējiet neprātīgas idejas,
- Iedomājieties neiespējamās un neticamas situācijas.

Pirmais uzdevums:

Iedomājieties, ka jūs esiet **veikalā (vai bibliotēkā)** 50 gadus tālā nākotnē. Mēģiniet iedomāties un vizualizēt, kā šis veikals (vai bibliotēka) izskatītos un ko jūs tur varētu darīt. Pierakstiet savas idejas, piemēram:

- Pārdevējs ir nevis cilvēks, bet digitāla projekcija.
- Pasūtītās vienības tiek nekavējoties (pa digitālo ceļu) nogādātas jūsu mājās.

- ...

Semināra vadītājs var izdomāt savus uzdevumus vizualizācijas un iztēles attīstīšanas vingrinājumiem.